

13 Omkostningsindeks for anlæg

13.1 Grundlæggende information om indekset

13.1.1 Navn

Omkostningsindeks for anlæg omfatter indeks for:

- jordarbejder
- asfaltarbejde
- betonkonstruktioner
- jern- og stålkonstruktioner
- veje.

13.1.2 Formål

Formålet med indeksene er at belyse udviklingen i omkostningerne ved anlægsarbejder.

13.1.3 Dækning

Omkostningsindeks for anlæg er et såkaldt omkostningsindeks eller inputindeks, som inkluderer omkostninger til materialer, arbejdskraft, anlæg og udstyr, transport og energi m.m. Derimod er den primære entreprenørs avance, honorarer til ingeniører m.m., arealerhvervelse og moms ikke inkluderet.

13.1.4 Indekstype

Omkostningsindeks for anlæg er et prisindeks med faste vægte af Laspeyres-typen.

13.1.5 Vægtgrundlag

Vægtene udtrykker, hvor stor en andel lønomkostningerne de enkelte materialetyper og typer af materiel udgør af anlægsarbejdernes samlede omkostninger.

13.1.6 Retsligt grundlag

Lov om Danmarks Statistik.

13.2 Anvendelse og publicering af indekset

13.2.1 Anvendelse

Indeksene anvendes primært til regulering af entreprisekontrakter.

13.2.2 Centrale brugere

Brugerne er primært byggeorganisationer, entreprenører, bygherrer, advokater, offentlige institutioner og Danmarks Statistik, der anvender indekset i forbindelse med opgørelse af nationalregnskabet.

13.2.3 Offentliggørelse

Indeksene offentliggøres i *Nyt fra Danmarks Statistik, Byggeri og boligforhold* (Statistiske Efterretninger), *Prisstatistik* (Statistikservice) og *Konjunkturstatistik* samt på www.statistikbanken.dk.

a. Frekvens og referenceperiode for offentliggørelse

Indeksene offentliggøres kvartalsvist i starten af februar, maj, august og november og opgøres for december, marts, juni og september. Der offentliggøres kun endelige tal.

b. Totalindeks og delindeks

Der offentliggøres indeks for:

- jordarbejder
- asfaltarbejder
- betonkonstruktioner
- jern og stålkonstruktioner
- delindeks for materiel og maskiner
- veje.

Alle indeks offentliggøres både med og uden dagpenge indregnet.

For alle indeks beregnes delindeks for lønomkostninger og et antal hovedvaregrupper. Disse offentliggøres ikke, men oplyses ved henvendelse til Danmarks Statistik. Dog offentliggøres indeks for lastvognskørsel på www.statistikbanken.dk.

13.2.4 Egenskaber ved indekset

Omkostningsindeks for anlæg beregnes som et fastvægtsindeks.

Da vægtgrundlaget har været uændret siden etableringen, er indekset additivt.

Når vægtgrundlaget ændres, vil de tidligere og nye indeks blive kædet. Derved viser indeksene den korrekte udvikling over tid. Indeksene vil dog ikke længere være additive ved anvendelse af de aktuelle vægte.

13.2.5 Sammenlignelighed over tid

Indeks for *jordarbejde, asfaltarbejde, betonkonstruktioner* og *jern- og stålkonstruktioner* er udarbejdet siden 1976 med uændret vægtgrundlag.

I 1995 blev omkostningsindekset for anlæg af veje offentliggjort første gang.

Indekset har erstattet de to indeks for henholdsvis motorveje fra 1967 og for hovedlandeveje fra 1959. Vægtgrundlaget for indeks for hovedlandeveje er ændret i 1968. Vægtgrundlaget for begge indeks blev ligeledes justeret i 1971. Udarbejdelse af indeksene ophørte i 2002.

13.2.6 Anvendte klassifikationer

Ikke relevant.

13.2.7 International sammenlignelighed

Ikke relevant.

13.2.8 Muligheder for særkørsler

For alle indeksene beregnes delindeks for lønomkostninger og et antal hovedvaregrupper. Disse offentliggøres ikke, men oplyses ved henvendelse til Danmarks Statistik.

Derudover er der ikke muligheder for at foretage særkørsler.

13.3 Beregningen af indekset

13.3.1 Vægtgrundlag

a. Kilder og beregning

Vægtgrundlaget for *jord-, asfaltarbejder og beton-, jern- og stålkonstruktioner* er udarbejdet efter en analyse af afsluttede og igangværende anlægsarbejder og endelig fastlagt efter drøftelser mellem Vejdirektoratet, DSB og Dansk Byggeri.

Vægtgrundlaget for indekset for anlæg af *veje* er fastlagt i samarbejde med Vejdirektoratet på baggrund af en analyse af en række færdiggjorte motorvejs- og hovedlandevejsarbejder. Indeksene for jordarbejder, asfaltarbejde og betonkonstruktioner indgår direkte i beregningen af indeks for anlæg af veje.

b. Frekvens for opdatering

Vægtgrundlaget har været uændret siden 1976. Vægtene for anlæg af veje er dog først fastlagt i 1995. Vægtgrundlaget forventes at blive revideret i den nærmeste fremtid.

13.3.2 Dataindsamling

a. Pris/mængde-begreber

Frem til april 2004 er prisbegrebet for alle materialer de faktiske priser af producent eller importør ekskl. moms. At der er tale om faktiske priser betyder, at såvel generelle rabatter som de faktiske rabatter i princippet er modregnet i prisen.

Fra april 2004 er det importørernes købspriser, der indsamles, og ikke salgspriserne som tidligere. Herefter er prisbegrebet for de importerede varer faktiske købspriser c.i.f.⁵ ekskl. alle skatter og afgifter.

Lønoms-kostningerne beregnes på grundlag af den overenskomst, der er indgået mellem Dansk Byggeri og Specialarbejderforbundet (i dag 3F) med tillæg af sociale omkostninger, dvs. lovpligtige og overenskomstmæssige arbejdsgiverbidrag.

b. Datakilder

Priser for materialer beregnes på grundlag af oplysninger, der indhentes til beregning af prisindeks for indenlandsk vareforsyning samt specielt indhentede priser for lastvognskørsel.

Lønoms-kostningerne beregnes på grundlag af den overenskomst, der er indgået mellem Dansk Byggeri og Specialarbejderforbundet.

⁵ Inklusive omkostninger til fragt og forsikring (cost, insurance and freight)

c. Stikprøve

Se prisindeks for indenlandsk vareforsyning.

13.3.3 Beregning

a. Basisindeks

Basisindeksene for de materialer og det materiel, der indgår i beregningerne leveres fra prisindeks for indenlandsk vareforsyning. Udviklingen i priserne på materialer og materiel bestemmes af ca. 25 varegrupper. Der henvises til beskrivelsen af prisindeks for indenlandsk vareforsyning.

Basisindeks for lønomkostninger beregnes på grundlag af overenskomst mellem Dansk Byggeri og Specialarbejderforbundet med tillæg af sociale omkostninger.

b. Delindeks og totalindeks

Delindeks beregnes som vægtede aritmetiske gennemsnit, hvor hver vægt ganges med det tilhørende basisindeks:

$$P_{0,t} = \sum_i w_b^i \cdot P_{0,t}^i, \quad \sum_i w_b^i = 1$$

Her betegner $P_{0,t}$ delindekset fra periode 0 til periode t . Vægtene w_b^i betegner omkostningsandelen for det i 'te basisindeks. Fodtegnet b angiver, at vægtene er opgjort på grundlag af omkostnings sammensætningen i periode b og $P_{0,t}^i$ betegner det i 'te basisindeks fra periode 0 til periode t .

Totalindeksene beregnes ved en sammenvejning af delindeksene for materialer og materiel samt indeks for lønomkostninger.

Indeks for anlæg af veje beregnes ved en sammenvejning af indekserne for jordarbejder, asfaltarbejde og betonkonstruktioner.

13.3.4 Håndtering af manglende data

Se beskrivelsen af prisindeks for indenlandsk vareforsyning.

13.3.5 Introduktion af nye varer/udvidelse af stikprøven

Se beskrivelsen af prisindeks for indenlandsk vareforsyning.

13.3.6 Kvalitetskorrektioner

Se beskrivelsen af prisindeks for indenlandsk vareforsyning.

13.3.7 Sæsonkorrektion

Indekset sæsonkorrigeres ikke.

13.4 Andet

13.4.1 Historik

Indekset for hovedlandeveje blev første gang beregnet i 1959. Indekset for motorvejsarbejde blev påbegyndt i 1967. I 1976 blev de fire nye nuværende anlægsindeks etableret:

- Jordarbejder
- Asfaltarbejde
- Betonkonstruktioner
- Jern- og stålkonstruktioner.

Omkostningsindeks for anlæg af veje blev første gang offentliggjort i 1995 og erstattede de to indeks for motorveje og hovedlandeveje.

Fra 1. januar 2001 er titlen ”entreprisereguleringsindeks for anlægsarbejder” ændret til ”omkostningsindeks for anlæg”.

13.4.2 Yderligere information

Yderligere information kan findes på www.dst.dk/varedeklarationer under emnegruppen *Byggeri og boligforhold*.

13.4.3 Planlagte ændringer

Omkostningsindeks for anlæg planlægges omlagt i den nærmeste fremtid.